

Васийлик ёки ҳомийликни белгилаш, васийни ва ҳомийни тайинлаш

Васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахслар аниқланган ҳолларда, васийлик ва ҳомийлик органи бундай маълумотлар олинган кундан эътиборан уч кун мобайнида уларнинг турмуш ва таъминот шароитларини текширувдан ўтказди ҳамда бу ҳақда далолатнома тузади.

Текширув ўтказилгандан сўнг васийлик ва ҳомийлик органи етти кун мобайнида қуйидагиларни амалга оширади:

етим болалар ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларга нисбатан васийлик ёки ҳомийлик белгилаш зарурлиги тўғрисида хулоса тайёрлайди;

васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахсларга васий ёки ҳомий бўлиш истагини билдирган шахсларнинг турмуш шароитларини текширувдан ўтказди ва бу ҳақда далолатнома тузади;

Васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахсларга васий ёки ҳомий бўлиш истагини билдирган шахсларнинг тавсифномаларини, уларнинг яшаш жойидаги фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан сўраб олади;

Васий ёки ҳомий бўлиш истагини билдирган шахснинг васий ёки ҳомий этиб тайинланиши мумкинлиги тўғрисида хулоса тайёрлайди.

Васийлик ва ҳомийликка оид ишларни кўриб чиқишда васийлик ва ҳомийлик органи васий ёки ҳомий бўлиш истагини билдирган шахсларни, васийлар ва ҳомийларни, ариза берувчиларни, манфаатдор ва ишга алоқадор шахслар (қариндошлар, нодавлат нотижорат ташкилотлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи, вояга етмаганлар ишлари бўйича идоралараро комиссия аъзолари, экспертлар, гувоҳлар ҳамда айрим ҳолларда — васийликка ёки ҳомийликка муҳтож шахслар)ни таклиф қилиши мумкин.

Васийлик ва ҳомийлик васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахс яшаётган жойда, агар шахснинг муайян яшаш жойи бўлмаса, васий ёки ҳомий яшаётган жойда белгиланади.

Васийлик ва ҳомийлик туман, шаҳар ҳокимининг қарори билан белгиланади.

Васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахсларга васий ёки ҳомий тайинлаш учун васийлик ва ҳомийлик органи томонидан васий ёки ҳомий бўлиш истагини билдирган шахсларни васий ёки ҳомий тайинлаш мумкинлиги тўғрисида хулоса берилган кундан бошлаб етти кун мобайнида туман, шаҳар ҳокимлигига мазкур Низомнинг [78 — 82-бандларида](#) назарда тутилган тегишли ҳужжатларни тақдим этади.

Туман, шаҳар ҳокими ҳужжатларни олган кундан бошлаб уч кун мобайнида васийлик ва ҳомийлик органи томонидан тақдим қилинган ҳужжатларни туман, шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги васийлик ва ҳомийлик бўйича комиссияга кўриб чиқиш учун киритади.

Туман, шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги васийлик ва ҳомийлик бўйича комиссия васийлик ва ҳомийликни белгилаш юзасидан тақдим қилинган ҳужжатларни беш кун мобайнида кўриб чиқади ва тегишли хулоса тайёрлайди.

Туман, шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги васийлик ва ҳомийлик бўйича комиссия хулосаси асосида беш кун мобайнида васийлик ёки ҳомийлик бўйича мажбуриятларни бажариш учун туман, шаҳар ҳокимининг қарори билан васий ёки ҳомий тайинланади. Ҳокимнинг васий ёки ҳомийни тайинлаш бўйича қарори бир кун мобайнида васийлик ва ҳомийлик органи томонидан васий ёки ҳомийларга юборилади.

Васий ёки ҳомий тайинлашда унинг ахлоқий ва бошқа шахсий фазилатлари, мажбуриятларни бажариш қобилияти, васий, ҳомий ва васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахс ўртасидаги муносабатлар, васий ёки ҳомий оиласининг васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахсга муносабати, шунингдек 10 ёшга тўлган ҳомийликка олинувчининг истаги инobatга олиниши лозим.

Васий ёки ҳомий этиб вояга етган фуқаролар уларнинг розилиги билангина, мазкур Низомнинг [68-бандида](#) назарда тутилган ҳолатлар ҳисобга олинган ҳолда, тайинланиши мумкин.

Тарбиялаш ва даволаш муассасалари, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш муассасалари, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари ва бошқа шунга ўхшаш муассасаларда таълим-тарбия олаётган ва таъминотида бўлган даврда васийлик ва ҳомийлик белгиланишига муҳтож шахсларга васийлик ёки ҳомийлик белгиланмайди, васийлар ва ҳомийлар мажбуриятларини бажариш ушбу муассасаларга юкланади.

Қуйидаги шахслар васий ва ҳомий этиб тайинланиши мумкин эмас;

ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум этилганлар ёки ота-оналик ҳуқуқи чекланганлар; суд томонидан муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топилган шахслар;

سوبик фарзандликка олувчилар, агар фарзандликка олиш уларнинг ўз зиммасига юкланган мажбуриятларини бажаришдан бўйин товлаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги, ота-оналик ҳуқуқларини суиистеъмол қилганлиги, фарзандликка олинганлар билан шафқатсиз муносабатда бўлганлиги, сурункали алкоголизм ёки гиёҳвандликка мубтало бўлганлиги оқибатида бекор қилинган бўлса;

ўз зиммаларига юкланган мажбуриятларини бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги ёки ўз ҳуқуқларини суиистеъмол қилганлиги учун васий ёки ҳомий мажбуриятларини бажаришдан четлаштирилган шахслар;

қасддан содир этган жинояти учун илгари ҳукм қилинганлар.

Васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахсларнинг мол-мулкни бошқариш мол-мулкнинг жойлашган жойи бўйича белгиланади.

Васийлар ва ҳомийлар васийлик ёки ҳомийликдаги шахсларнинг мол-мулкни бошқариш, уларга тегишли мол-мулкни бошқаларга ўтказиш, васийлик ва ҳомийликдаги шахсларга тегишли пул ва бошқа қимматли буюмларни сақлаш, мол-мулкни бошқариш ва сақлаш бўйича ҳисоботни белгиланган тартибда тақдим этадилар.